

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
LAJ—JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unirea

ABONAMENTUL
Pe un an . . . 120 Lei
Pe 6 luni . . . 60 Lei
Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 2-50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare se socotește taxa jumătate

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

Documente ortodoxe.

(=) Oricât de mult am vrea să eliminăm din aceste coloane momentele supărătoare de lărgă confesională, nu isbutim. Frații ortodocși, cari se vede că nici decum nu pot fi potoliți în zelul lor de-a face bisericii noastre toate mizeriile posibile, ne provoacă mereu cu lucruri, asupra cărora nu putem trece la ordinea zilei fără a ne face vinovați de tradare față de biserica noastră.

Cazul mai nou, un adevărat scandal ortodox cu patentă, va pune adevărul acestor afirmații în cea mai deplină lumină. Dragostea de „frate”, pe care reprezentanții bisericii „surori” țin s'o afișeze atât de ostentativ cu toate prilejurile, se va arăta în această lumină, mai pătrunzătoare decât orice raze alui Röntgen, în adevărata ei goliciune și lumea care a mai putut avea ceva îndoială asupra sentimentelor de cari este animat ortodoxismul oficial față de biserica noastră, va trebui să rămână cu convingerea nestrămutată, că acest ortodoxism ne-a jurat peire și că el lucrează cu toate mijloacele pentru aceasta.

Cazul e următorul.

Credincioșii uniți ai câtorva parohii năcăjite din jurul Sibiului au adresat ministerului ocrotirilor sociale petiția obișnuită pentru a li se permite să colecteze anumit timp pentru a-și reface biserica. Cererea, inzestrată bine cu toate documentele necesare și chiar cu recomandarea primăriei și a mitropoliei, nu putea fi refuzată deadreptul. Și atunci ministerul, intrând, se vede, pe deplin în vederea oficialității ortodoxe, care, la rândul său, îi împarte — cum se va vedea — „binecuvântarea arhierescă”, cere asupra petiției credincioșilor noștri avizul șefului ortodoxiei române, a mitropolitului primat dela București. Iar acesta răspunde următoarele:

Domnule ministru,

La adresa DV. Nr. 989/924 avem onoare a Vă răspunde că de regulă la zidirea de biserici contribuie credincioșii aceleși biserici. Și cum, în vechiul regat, afară de București, nu există biserici greco-catolice române, credincioșii ortodocși nu pot fi solicitați, *) mai ales că au și ei destule de ajutat pentru bisericiile și ctitorii lor. La noi în București circula atâtea liste și condice de ajutor, încât ar fi să nu ne dăm seama de a ne opri la timp, (sic!) dacă am aviza în sensul cererii greco-catolicilor.

Dacă însă, în alte eparhii, situația permite, să se adreseze petiționarii fiecărui P. S. episcop în parte și ca avizul P. P. S. S. episcopi se va hotări de către DV. pentru fiecare eparhie.

În Ardeal, unde sunt greco-catolici, opinăm a se lua avizul I. P. S. mitropolit dela Sibiu.

Înapoierez actele primite pe lângă sus citata adresă. Primiți, Vă rugăm, Domnule ministru asigurarea deosebitei Noastre considerațiuni și arhieresti binecuvântări.

MIRON
mitropolit primat.

Foarte fin și animat parecă exclusiv numai de considerații de ordin social, că „n'am mai putea să ne oprim la timp, dacă am admite toate colectele”, mitropolitul primat al țării opinează deci pentru a nu se permite o colectă regnicolară. Dar mai mult. Dragostea pe care ni-o poartă îl face să sfătuiască ministerul ca nici pe eparhii, în cari, fiind și greco-catolici, situația ar permite, să nu se facă aceasta fără avizul episcopilor ortodocși ai locului. Și, pentru că se vede știe ce spune, recomandă ca în ce privește Ardealul să se ia avizul celui-ce cu atâta dor dorește să ne poată strânge la sinul său de mamă, a „I. P. S. mitropolitului dela Sibiu”.

Sfatul a fost primit, fiindcă — așa reiese cel puțin din acest caz — ministerele se conduc, se vede, în această țară de organele bisericii ortodoxe. Și, la întâiul prilej, când credincioșii noștri din Tilișca de lângă Sibiu au cerut voie să colecteze, ministerul a ținut să ia mai întâi avizul acestui neîmpăcat dușman al bisericii noastre.

Avizul acesta, mai grăitor decât orice cuvânt, are următorul cuprins:

Nr. 10,230/1923.

Domnule ministru,

Restituind sub / anexele adresei DV. Nr. 14,660 — 1923, avem onoare a Vă încunoștința, că nu putem propune aprobarea întreprinderii unei colecte în scopul zidirii bisericii greco-catolice din comuna Tilișca.

Locuitorii comunei Tilișca sunt aproape în întregime ortodocși (2154 suflete), iar pentru câțiva credincioși greco-catolici nu este lipsă să se zidească altă biserică în împrejurările de astăzi cu jertfe materiale mari, pe cari în cea mai mare parte tot credincioșii ortodocși le-ar suporta în cazul că s'ar aproba colecta.

Cei câțiva credincioși (3-4 familii) greco-catolici din Tilișca *) au în tot momentul posibilitatea să-și afle mângâierea sufletească sub aripile ocrotitoare (sic!) ale bisericii ortodoxe din comună, la al cărei altar s'au închinat în trecut și strămoșii lor și de care numai uneltirile subversive ale dușmanilor neamului românesc a a putut să-i despartă.

E un superior interes al întregului neam românesc ca să aibă un singur altar, la care să se închine toți fiii lui. Din motivul acesta credem că nu e bine să se dea sprijin la clădirea unui al doilea altar, nici în comuna numită, nici în altele.

Sibiu din ședința Consistorului arhiepiscopesc, ca Senat epitropesc, ținută la 16 Decembrie 1923.

V. NISTOR

N. BĂLAN

secretar consistorial.

arhiepiscop și mitropolit

Suntem pe deplin lămurii! Ceeace Înalt Preasfințitul Miron a spus mai învălit și ceeace se putea doar bănuși din cuvintele lui, mitropolitul dela Sibiu o spune fără nici o rezervă — dar poate fără să-și aducă aminte că scrisoarea lui va ajunge în publicitate — deschis și pe față.

Este vechiul clișeu. Biserica unită n'are drept de existență în țara aceasta. Adusă la viață prin „uneltirile subversive ale dușmanilor neamului românesc”, ale cărui „interese superioare” cer să fie „un singur altar, la care să se închine toți fiii lui”, biserica

unită trebuie împiedecată cu toate mijloacele să nu poată ridica „al doilea altar”. Și aceasta „nici în comuna numită, nici în altele!” Iar dacă totuși vor vrea și uniții să se închine: „au în tot momentul posibilitatea să-și afle mângâierea sufletească sub aripile ocrotitoare ale bisericii ortodoxe”. Și când atitudini păcătoase — cum e și aceasta —, ori postulatele unei adevărate vieți religioase, pe care zadarnic o căutăm în sterilitatea fără seamă a bisericii ortodoxe, ar reține pe acești credincioși de a se ocroti sub aripile ei pravoslavnice, mitropolitul dela Sibiu i-ar vedea se pare, mai bucuros în apele pocăitismului ori poate chiar acele ale mohamedanismului, decât să admită „al doilea altar”, al cărui trecut românesc a îndemnat pe făuritorii noiei constituții să-l declare tot atât de „național” ca și acela căruia se închină Înalt Preasfințitul Nicolae al Sibiului.

Or, gestul acesta frisează inconștiența! Contra lui e pagubă să mai chiețuim un singur picur de cerneală! De aceea, deprinși cu războiri preasfințite de această natură și încrezători în puterea de viață a bisericii noastre, spunem în fața lui și noi numai cuvântul Scripturii: „Părinte iartă-le lor, că nu știu ce fac!”

Nu așa însă, în ce privește atitudinea ministerului, contra căreia ținem să protestăm cu toată țaria. Oricât de „dominantă în Stat”, biserica ortodoxă nu este biserica statului și astfel guvernul n'are să ia avizul autorităților bisericești ortodoxe în nici o chestiune care privește celelalte culte recunoscute ale țării. Și dacă arhierii acestei biserici cred totuși că pot trimite ministrilor, chiar în acte oficiale, „binecuvântări arhieresti”, asta încă nu înseamnă, că ministerul lor — care este al țării întregi — ar putea să fie degradat la un oficiu de spedere al cutărui Consistor ortodox.

Lucrul acesta trebuie neapărat să înceteze și parlamentarii noștri vor trebui să ceară, în numele bisericii noastre, în plin parlament, ca această situație cu totul inadmisibilă să fie schimbată fără orice amânare.

„Altarul al doilea” există și orice ar face Preasfințitul Sibiului el va continua să existe. Și va exista, pentru că închinătorii acestui altar simțim: „Că cu noi este Dumnezeu!”

În cauza manualelor oprite. Cititorii noștri își vor mai aduce desigur aminte de faimosul ordin Nr. 70,141/1923, prin care ministerul instrucțiuni oprise, pela începutul acestui an, toate manualele noastre de religie, pe motiv că două dintre ele ar cuprinde „idei vătămătoare Statului și bisericii noastre (ortodoxe)”. Vor ști — din numărul dela 12 Ianuarie c. — și aceea, că ordinul acesta se dăduse fără măcar să fi fost avizate și autoritățile noastre bisericești.

S'a întreprins atunci imediat la ministerul instrucției, cerându-se ca ordinul dat la mijlocul anului școlar, când manualele nu pot fi înlocuite, să fie suspendat, și să se arete apoi, cari sunt „părțile învinovățite” ale celor două

*) Sublinierile sunt ale noastre.

N. R.

*) După ultimul Șematism din 1911 erau peste 80 suflete.

N. R.

manuale. Dar cum manualele fusese oprite la intervenții mai înalte — afirmative chiar ale sf. Sinod —, au trebuit două luni încheiate până când, după urzorii repețite, ministerul s'a îndurat în sfârșit și cu ordinul său Nr. 11,736 dtto 21 Februarie c. revenind asupra ordinului său anterior a îngăduit ca „manualele folosite anul trecut să continue a fi întrebuințate până la finele anului curent“.

Deocamdată chestiunea ar fi deci aranjată și ne gândim, că dacă la locurile de conducere a învățământului ar fi fost mai multă chibzuială, ea nici nu s'ar fi putut pune în forma în care s'a pus.

Ce va fi însă pentru anul viitor?

La întrebarea aceasta nime nu ar putea da azi un răspuns hotărât. Și aceasta mai ales pentru motivul, că nime nu cunoaște până azi pasagiile incriminate ale cărților d-lor Georgescu și Brânzeu. La toate întrebările autorităților noastre bisericești, ministerul a păstrat în acest punct o tăcere semnificativă, până când în urma s'a aflat, că în minister proprie nici nu se cunoașteau acele pasagii, așa ca opreliștea s'a făcut pe temeiul unor informații sumare. Dar, afirmative, Consiliul permanent de instrucțiune este acum sesizat în această direcție și așa să sperăm, că până către sfârșitul anului cel puțin, vom fi și noi în situația de-a ști pentru ce a trebuit să se conturbe, timp de mai multe luni, învățământul religios al bisericii noastre.

Atunci vom mai reveni asupra chestiunii.

La reforma școlară.

— Școala primară confesională. —

Am cetit, cu interes, documentatele articole ale părintelui canonic Iacob Popa în chestia la ordinea zilei: reforma școlară în legătură cu școala primară confesională.

Pentru lămurirea cât mai bine a acestei importante chestiuni, fie-mi permis a face următoarele observări la articolele amintite mai sus:

Autorul preconizează o școală confesională în edificiul propriu, pe care biserica să-l întrețină în bună stare, și tot biserica să pro-

vadă școala cu cele necesare. Cu un cuvânt întreagă administrația materială rămâne de datoria bisericii, iar statul să facă programa, regulamentul, deci să dea directiva învățământului.

Sunt de părere, că școala confesională dimpotrivă are lipsă tocmai de contrariul în ce privește rolul bisericii și a statului asupra sa.

Biserica, fiind spirituală prin natura preocupărilor sale, să ia directiva învățământului, iar tocmai statul, care are aparatul administrativ la mână să desarcineze biserica de administrația școlilor și să-i lase teren liber întru a conduce așa fel învățământul cât să dea cetățeni crescuți în spirit religios moral, patriotic, iubitor de neam, de limbă, de lege, de moșie.

Acesta e rolul frumos, atrăgător, important, pe care am dori să-l revendice biserica în școlile sale.

Toma Cocișiu.

Spicuri.

Intr'un număr mai nou al revistei »Sămănătorul« dia Brașov, găsim sub titlul »Un atac infam« (e vorba de chestia Gheorghe Lazăr dela Asociație) următoarea caracterizare a I. Preasfințitului dela Sibiu și a celor cari îl secundează în acțiunea nefastă de învrăjpire confesională:

Mitropolitul Bălan al Sibiului, care prin zetul său de-a aduce pe uniți la sinul bisericii ortodoxe, a provocat adânci divergențe în societatea intelectualilor, o separație periculoasă în sinul preoției și o mare vrajbă între oamenii de rând, prin organele de publicitate de sub patronajul I. P. S. Sale și prin agenții cu cari s'a încunjurat — între cari și cumnatul I. P. S. Sale — a introdus dihoniam confesionalismului și în sinul Asociației...

Dar nu-i mirare.

Ne aflăm în epoca de aramă și mergem cu pași repezi spre epoca pe tuciu a *ortodoxismului sibiian*.

Priviți în jurul Mitropolitului și arățați-mi astăzi un Pușcariu, un Boiu, un Barcian, un Ivan. Dați-mi dintre toți unul, care să se poată cumpăni cu careva din pleiada aceia de

bărbați impozanți și de-o înaltă cultură, ca alături de arhieriei, au condus, până mai ieri, destinele bisericii noastre.

Iată de ce și „Telegraful Român“ și „Revista Teologică“ bat astăzi câmpii, inventând comploturi catolice, dinamită baptistă și tunuri reformate, acolo unde nu se află nici măcar cucută pentru pușcă de apă.

Mitropolitul Bălan e înconjurat de un grup în care nu se mai poate orienta, „Revista Teologică“ e scrisă așa fel, ca nimenea nu o poate înțelege, iar „Telegraful“ și-a afișat noua direcție: Scrieți băeți, numai scrieți românește — orice prostie.

Revistă bisericească.

Presa din capitală pune chestiunea *cordatului* în legătură cu apropiată călătorie a Soveranilor noștri la Roma, când aceștia vor face o vizită și la Vatican și ar fi jenant, că această vizită să aibă loc înainte de a se fi aranjat situația bisericii romane față de statul român.

La München în Bavaria s'a deschis nou un proces monstru contra lui Hitler și Ludendorff, pe chestia încercării de a răsturna actuala formă de stat a Germaniei. Cu prilejul unor depoziii, făcute în legătură cu acest proces, Ludendorff a ridicat *grave acuzații contra atitudinii dovedite în cursul războiului de Vatican și de întreg catolicism german*. Faptul acesta a provocat un val de protest al conducătorilor bisericii catolice din Germania și se anunță, că o apropiată conferință a episcopatului german de Fulda va vestezi acuzațiile temerare ale lui Ludendorff chiar printr'o pastorală colectivă adresată întregii Germanii catolice. O circulară a Cardinalului Schulte din Köln dă preoților sale instrucții cum să purceadă și până atunci din amvon contra infamiilor ludendorffiane.

La începutul postului mare, Cardinalul Bourne din Westminster, care se află acum în fruntea unui peregrinaj englez la locurile sfinte, a trimis credincioșilor săi o *pastorală referen-*

Foița „Unirii“

Reuniunile mariane.

— Un punct pentru sinoadele de primăvară — de Preotul Emil Tătar.

Este generală în zilele noastre plângerea pentru decadența poporului, sălbătăcirea moravurilor, pentru lipsa simțului de rușine. Cine a cunoscut poporul dela sate înainte de războiu, rămâne într'adevăr uimit de halul în care a ajuns astăzi. A pierit atragerea față de biserică, credința s'a clătinaat, la unii a dispărut cu totul. Viții și erezii cari le credeam inaccesibile în inima poporului român și la cari a rezistat veacuri întregi, azi dominează în sufletul multora. Nu cu mult e mai bună situația nici la pătura intelectuală, astfel încât se par potrivite cuvintele iubitorului de paradoxe, Maistre: „Nu cunosc viața celor fără de lege. — Viața oamenilor cinstiți e ticăloasă“.

E de însemnat apoi, că o propagandă puternică se poartă pentru înstreinarea totală a poporului de biserică. Poate constata oricine: în trenuri, în localuri publice, nicicând nu se aude vre-o vorbă bună despre preoți, ci ori calomnii ori batjocuri. Faptul acesta sigur arată o stare morală nesănătoasă.

Ereziile cele mai condamnabile fac jertfe în rândurile credincioșilor. Americadolarilor aruncă zilnic ceata fanatică a baptiștilor și

sămbătașilor asupra credincioșilor noștri nepregătiți și prin o propagandă asiduă cearcă să ne dea lovituri simpte. Gazete comuniste, ca bunăoară „Deșteptarea“, se trimit rudeniilor de acasă de cei din America și e de mirat, că autoritățile dau acestora acces liber în țară, în vreme ce cărți ca ale d-lui Georgescu și Dr. Brânzeu, sunt scoase din școli.

Nici oasele fraților ortodocși nu voiesc să se liniștească. Unde pot ciupesc din numărul credincioșilor noștri, în sunetele triumfătoare ale gazetelor dreptmăritoare!

Acestea considerându-le vom înțelege greutatea mari, ce stau în calea pastorației din zilele noastre. —

În fața acestor obstacole, mijloacele ordinare ale pastorației trebuie reconfortate și amplificate prin arme nouă potrivite inamicului și timpului prezent. Un mijloc probat de a câștiga sufletele sunt *Reuniunile mariane*.

Mărturisesc fără înconjur, că până în timpul apropiat am socotit zădarnice și de prisos încercările mariane, dată fiind organizația de temelie a bisericii, care este organizația parohială. Experiența mi-a dovedit însă contrarul. M-am convins, că între credincioșii noștri găsim în abundență suflete, cari să înțeleagă rostul acestor tovarășii sfinte, ba că ele sunt de-a dreptul necesare fiind așteptate de sufletele pii. În cadrele sublime ale bisericii încap de minune organizațiile mariane, prin cari aceasta se întărește nespus.

Care este scopul reuniunilor mariane? — Asociațiile mariane în general tind spre a forma caractere creștine, spre a adânci viața religioasă, spre a apropia pe oameni de Dumnezeu și de idealurile creștine. Scopul acestor reuniuni este să servească exercițiile de pietate, ce se practică ascultarea regulată a sf. liturghii, a vecerniei împreună cu o scurtă alocuție, ori lectură din vre-o carte potrivită, Paraclisul, mărturisirea și cuminecarea mai deasă, rugăciuni anumite ș.a.

În acest scop general e consult a încadra *un scop special* și anume o *hotărâre solemnă*, ce se prestează cu ocaziunea primirii în reuniune de a încunjura vițiile mai lăpăte în popor, ca bunăoară blasfemia (sudalma), alcoolismul ș.a. Prin aceasta reuniunea poate arăta o ținută practică și da directivă sănătoasă sufletelor pii cari se află în fiecare parohie și cari în lipsa unor astfel de acte religioase, sunt în primejdie de a fi pierdute în sectele cari simulează aceste virtuți.

Înflințată reuniunea, ea nu se va da uitării, ci mereu se va scoate la lumină cu diferite ocaziuni, stăruindu-se pentru câștigarea de noi membri și îndemnându-se la o purtare cât mai edificatoare a celor înscriși.

În legătură cu reuniunea, preotul se poate estinde la toate chestiunile religioase și culturale, ce intenționează a le introduce întru credincioșii săi. Astfel se poate îngriji în cadrele ei de curățenia bisericii, de împodobirea ei cu flori și icoane frumoase, de lățirea cărților

oare la unirea bisericilor creștine. Ea se publică în fruntea numărului din 6 Martie c. al ziarului „L'Osservatore Romano“, având părți deosebit de interesante, asupra cărora sperăm să mai putem reveni.

Revista averescană „Țara Noastră“, aducând vorba despre *violenta și pătimășa campanie organizată* — acum trei ani — de *partidul liberal contra concordatului*, scrie între altele următoarele: „S'au tipărit atunci, articole fulminante la gazetă, s'au ținut întruniri pe culori, s'au trimis ștafete alarmante la constăturile preoțimeii ortodoxe, ridicându-se pretutindeni patriotice indignări și asmuțindu-se glasuri foarte convinse: — nu ne trebuie Concordat!... Iar acum agenții electorali ai dlui Jean Th. Florescu au apucat drumul Vaticanului. — Ce-or fi zicând, oare, preoții cari se frământau atât de îngrijorați, într'o dupăamiază de iarnă, în înfierbântata sală de pe bulevardul Pake din Capitală“.

Gazetele anunță, că *pentru a împiedeca căderea sectelor* „adventiste, baptiste și nazarinene“, cari primejduesc „credința strămoșească națională“, ministerul cultelor ar fi solicitat intervenția a torităților administrative și chiar a celor militare, aceasta din urmă pe calea ministerului de războiu. O altă intervenție s'ar fi făcut, prin ministerul instrucțiunii, la organele școlare ale țării. — Toate bune și frumoase, dar nu aceasta e calea, care va duce la întărirea ortodoxiei „naționale“.

Din Belgrad se anunță, că patriarhatul ecumenic din Constantinopol ar fi hotărât de curând *introducerea calendarului gregorian în biserica ortodoxă*. S'imbarea s'ar face încă pe ziua de 10 Martie c. așa că în bisericile supuse patriarhiei Paștile se vor prăznuși în acest an la 20 Aprilie, deodată cu ale Apusenilor. — De cumva se va confirma această știre, se va putea aplica bisericii române ortodoxe cu dreptate cuvântul, că s'a dovedit a fi în acest punct: „Mai Papă decât Papa“.

După închiderea sesiunii extraordinare a Sinodului bisericii ortodoxe, aflăm acum din

și gazetelor creștine; va putea înființa un mic depozit de cărți de rugăciuni și religioase. Cu un cuvânt, preotul își poate forma prin reuniunea mariană astfel de membri, cari să-i fie de mare ajutor în toate mișcărilor religioase și culturale din parohie. Acești membri vor fi aluatul, care cu timpul dospește toată frământătura.

Grijă specială va purta preotul — în cadrele reuniunii — de tinerime. Poporul pune puțin preț pe creșterea copiilor; mulți copii nu știu nici „Tatăl nostru“ când ajung la școală. Va suplini aceste neglijențe preotul. Își va îndoi zelul față de elevii de repetiție și față de tinerii ieșiți din școală. Aceștia sunt în vârstă cea mai periculoasă. Părinții de mulțori nu pot să-i supravegheze și astfel vedem copii de 14—20 ani, ducând o viață aproape independentă. Arătând preotul față de aceștia toată iubirea și nizuindu-se a-i câștiga pentru reuniune, îndreptându-i pe calea virtuții, a dreptății, și a treziei, își va crește credincioși devotați, iar tinerii îi vor fi mulțumitori toată viața.

Foloasele ce le pot aduce aceste reuniuni nu se pot prețui îndeajuns. Este deci credem timpul să începem o acțiune mai mare pentru înființarea lor.

Sinoadele de primăvară au în privința aceasta o frumoasă chemare.

„Neamul românesc“, că *reformatorul protestant Tudor Popescu dela Cuiubu cu barsă*, caterisit mai dăunăzi de Consistorul eparhial, a ieșit din biserica ortodoxă. Apelul adresat Sinodului n'a avut, se vede, rezultatul dorit și atunci omul s'a simțit dator să tragă consecințele. — Asa fiind, nu înțelegem pentru ce oficialitatea bisericii ortodoxe crede că e bine să tănuască acest lucru.

Știri mărunte.

Personale. Admițându-se promoțiunile graduale ale membrilor capitolului bobian din Blaj, în urma cărora Mgr. Dr. Izidor Marcu este constituit prepozit capitular, în locul, vacant, prin moartea regretatului prepozit Simeon P. Mateiu, s'a ales de curând pâr. Dr. Ioan Sâmpălean, cel mai în vârstă profesor al Academiei noastre de teologie. — Instalarea solemnă a capitolului întregit se va face Dumineca viitoare, la orele 9, înainte de sf. liturghie.

Reforma învățământului primar și normal. Numărul ultim (Februarie) al „Revistei generale a învățământului“ publică în această chestiune de mare actualitate următoarele: „Proiectul de lege pentru organizarea învățământului primar și normal, alcătuit după numeroase consultări ale oamenilor de școală, va fi depus în parlament în cursul acestei luni (Martie), după ce i-se va da forma definitivă. Prin noul proiect, școala primară va avea șapte ani: patru de învățământ elementar, iar trei de învățământ complementar, în cari se vor face aplicațiuni practice, după necesitățile regiunii respective. Elevul care termină patru ani poate trece în învățământul secundar teoretic s'au practic, care va fi de trei ani... În afară de școale primare, proiectul prevede înființarea de grădini de copii, școale pentru anormali, școale de adulți etc. Învățătorii se vor pregăti în școlile normale cari, vor avea șapte ani.. Întreținerea și construirea localurilor de școală se lasă pe seama comunelor, ale căror comitete școlare vor căpăta venituri suficiente“.

Locale. Măine, Dumineca ortodoxiei, va predica în catedrală pâr. Alexiu Sestraș, contabil arhidiecezan.

— Cerându-ni-se anumite explicații privitor la cele scrise de noi în legătură cu *serata orientală a societății vânătorilor din Blaj*, ținem să declarăm că scrisul nostru n'a intenționat o moralizare a acestei societăți — cu scopuri absolut străine de preocupările noastre. Cu atât mai puțin ne-am gândit să supărăm cu el personal pe vre-unul dintre membrii societății, după ce ne dăm foarte bine seama, că dâșii sunt cu totul în dreptul lor să-și aranjeze petrecerile unde le place, cum le place și cât le place. Intențiunea noastră — lămurită dela început pentru orice om înțelegător, care n'a căutat în șirele noastre gânduri ascunse, și pe care ținem s'o spunem acum mai răspicat — a fost, că sala de gimnastică a liceului nostru nu-i iertat să poată servi, în timp când are altă destinație, spre scopuri străine de acelea cari sunt ale învățământului. Cei vizați au înțeles — pe cât știm — îndată acest lucru și atunci poate n'ar fi fost tocmai necesar să fim siliți a-l preciza acum pentru a doua oară și în forma aceasta.

— *Reprezentăția teatrală*, aranjată Sâmbăta trecută de „Reuniunea femeilor“, a avut — ca toate producțiile similare — cel mai larg sprijin al Blajului, realizându-se un venit de peste 4,000 Lei, merit în întregime „Institutului recunoștinței.“ S'a jucat, bine, o piesă ușoară tradusă din limba franceză, numită „Oscar“. Titlul întreg al acesteia, care poate n'a fost cunoscut, trebuia să fie însă pentru autoritățile

noastre școlare un advertisement, să nu admită la producție și prezența elevilor.

Contra pornografiilor. Reprezentațiile cinematografice inadmisibile, precum și tirajul imens de care se bucură publicațiile cari trăiesc de pe urma trivialităților și obscenităților celor mai scandaloase, a căror număr a crescut în timpul din urmă foarte mult, inundând cu adevărat piața „literară“, a provocat de curând o interpelare la Camera deputaților, insistându-se asupra urmărilor nefaste ale acestor produse ale duhului necurat, împotriva cărora trebuie să lucrăm cu toții din toate puterile. Dl. Tătărăscu, subsecretarul dela interne, care a răspuns în numele guvernului la această interpelare, a spus că „ministerul este preocupat de aproape de această problemă și o comisiune pentru controlul și urmărirea tuturor officinelor de unde se revarsă acest val de pornografie a și început să funcționeze. Mai mult decât atât: Suntem pe cale să organizăm întocmirea unor filme instructive și moralizatoare, cari să înlocuiască actualele exhibiții răufăcătoare“. — Să vedem rezultatul!

Din Belug ni-se scrie, că în seara zilei de 24 Februarie s'a aranjat din partea societății de lectură a elevilor dela liceul de fete o frumoasă reprezentație artistică. Intre altele s'a jucat și piesa „Indreptare“ scrisă anume în acest scop de d-na Ana Bucur, o valoroasă profesoară a liceului. Partea leului în aranjarea festivalului a avut-o d-soara profesoară Veturia Buteanu, conducătoarea societății de lectură. Ambele profesoare și vrednicele eleve au fost îndelung ovaționate de asistența numeroasă, fiind prezent și d. Simion Gocan, inspectorul-șef al învățământului acelei regiuni.

Dșoara TIȚI E. CHEȚIAN și domnul VICTOR NICOARĂ, absolvent de sf. Teologie — logodiți. Sovata. (9) 1—1.

Telefonul „Unirii“.

Dr. T. Blaj. Amănuntele răspândite, cu totală lipsă de bună credință, în legătură cu întâlnirea din chestie, sunt scornituri atât de puțin inteligente și atât de lipsite de bun gust, încât numai onoare nu-i fac celui ce a crezut că poate să le plaseze în public.

„Biserica ortodoxă română“ București. Aveți multă dreptate, când spuneți, că izbânda mișcării mai nouă pentru încheierea concordatului atârână de ce va face publicul, sub care noi înțelegem ortodoxismul. Ne-ar plăcea numai să Vă dați seama, că acest „public“ este în mâna guvernului și că prin urmare chestiunea este a se pune astfel: Se va mișca „publicul“?... Atârână de ce va face guvernul. Și dacă guvernul va înțelege — cum pare că e cazul —, că încheierea concordatului este un mare interes de stat, „publicul“ românesc nu va mai porni — pe asta putem lua cyankali! — nici o mișcare și atunci noile „planuri“ cu încheierea concordatului nu vor mai „amuți“. — Este?

Dr. R. Cluj. Ofertele întră mereu. De curând s'a ales și locul unde se va așeza noul institut, la așa numita „șură“ mitropolitană, iar zilele acestea se vor fixa definitiv modalitățile cum să se porceadă la executarea hotărârii luate. Nu încapă deci nici o îndoială, că lucrările vor începe încă în această primăvară, așa că se sperază că o bună parte a complexului plănușit să poată fi dat încă pe toamnă destinației. — Darea de seamă asupra colectei, suprimată în acest număr din lipsa de spațiu, o vom continua în numărul proxim.

M. Gherla. Facultatea, de care întrebați, se dă la noi numai pentru „binele credincioșilor“ de pe sate și cu condiția că Miercurea și Vinerea să se facă liturghia înainte-sfințitelor. — Cât privește apoi aranjarea uniformă a acestei chestiuni, credem și noi că e timpul suprem să se facă. — Mulțumim pentru comunicarea făcută privitor la noul canonic.

Of. par. Resighea și T. Ardușat. Mai restăți cu 10 Lei, diferența de abonament pe anul trecut.

S. Valea călugărească și Of. par. Ilva-mare. Mulțumim pentru suprasolvire.

D. Rușior. Scrisorile din chestiune Vi-s'au trimis.

B. Bârsăul de sus. Am primit suma trimisă.

Dr. IOAN POP avocat și-a deschis biroul de advocatură în BUCUREȘTI, Calea Victoriei 124. et. I.

Citiți și răspândiți:
□ „UNIREA!“ □

Cine dorește să aibă un frumos câștig fără nici un rizic, să comande bilete de loterie pentru „Căminul Presei” din Cluj. — Biletele se vând pentru 2 Lei bucata și se găsesc de vânzare pretutindeni. Biroul central: Cluj, Piața Unirii 29.

Mulțumită publică.

Cu ocazia »Balului filantropic« de la 12 Februarie 1924, s'au primit următoarele suprasolviri, destinate fondului pentru ajutorarea elevilor săraci în caz de boală:

Aurel Gajia dir. Oradea mare, și Emil Oltean, industriaș Blaj câte 200 Lei — Ștefan Dragoș iun. 180 Lei. — Liviu Dumitrean, preot Sântimbru 140 Lei. — Petru Moga, comerciant Blaj, Dionisie Trifan, croitor, G. Henrich și Comp. Dr. Aug. Tatar prof. Eugen Nicola, industriaș, Librăria Seminarială, prof. Ioan Pop Câmpeanu, Dr. Aurel Rusu, adv. Târgu Murăș, Dr. Ioan Bălan canonic, Amos Frâncu, preot Benic, Teodor German, subdir. min. București, Ioan F. Negruțiu dir. șc. norm. Dr. Dăniel Bela adv. Dr. Laurențiu Pop, adv. Abrud, farm. C. Schieszl, Dr. Ioan Oltean adv. Ludoșul de mureș. Dr. Alexandru Măcelariu, medic Blaj, Gh. Chelmen, Blaj, Moisă Brumboiu, vicar Făgăraș, Dr. Iuliu Florian canonic și Aurel C. Domșa, protopop Blaj câte 100 Lei. — Sever Frățilă, preot Ciufud, Dr. Ioan Bianu adv., Ioan Pop inv. Budiul de Câmpie, Aurel Maniu, Ștefan Puia, industriaș, Grigorie Șimon, prim pretor în pens. Medic colonel Dr. Aurel Boteiu, Simion Gizdavu, prof. Alimpiu Aron, pantofar, Dr. Emeric Molnár, cand. de adv. Simion Moldovan, otelier, Iustin Hossu insp. agr. Adrian Nyerges comerc. Silviu Handrea, otelier, Tr. German director, Nic. Baci, pantofar, Rudolf Hentsch frizer, Ieronim Moga, comerc. A. Caliani, director, Ioan Blaga, comerciant, câte 80 Lei. — Valer Suci prof. 75 Lei. — Leon Maior, inv. dna G. Gruția, dna Dr. Velțian, Deva, Ioan Crișan preot Tothaza, Vasile Moldovan preot, Aug. Frățilă, pretor, Paul Veszei, Tr. Novac, comerc. Emil Horia Precup, ing. silv. T. Murăș, Fl. C. Domșa, prof. Vasile Păunescu șef de gară Blaj și Ștefan Nyerges, comerc. câte 60 Lei. — Emanoil Popa, preot Obreja, Ioan Oltean, primnotar, Ocna Sibiului, vād. Heisikovits, Augustin Stupariu, comerc. Dr. Friedmann medic, Iuliu Maior, prof. Dumitru Boariu, preot, Micăsasa, Pompei Botezan comerc. Șărmaș, Aron Papiu prof. Dr. Ioan Coltort prof. Ferdinand Kampf croitor, păr. Evrard, păr. Merckx, profesori, Oct. Pop, dir. C. F. R. Arad, Ales. Pop, preot Căptalanul de Murăș. Dr. C. Ordace, prim judec. Maxim Blaga, inv. și Alex. Pop, farmacist, Vulcan câte 50 Lei. — Ștefan Pop profesor 45 Lei. — Ioan Miha Ciufudeanu, notar Bucurdea, Simion Goldstein, Aron Ciungan, I. Grințescu, prof. univ. Cluj, Teodor Pănză, inv. Sâncel, Ioan Pușcaș, primar Blaj, Ioan Hătegan protopop Cojocna, M. Bărbat inv. Sâncel, Ioan Pop-Zăicani prof. Dr. Tr. Denghel, prim pretor, Heinz Heltmann prof. Victor Muntean, dir. de bancă, dna vād. Radeș, Ioan Brânzău, prof. Aug. Popa prof. D. Covoran, controlor C. F. R. Făgăraș, Oct. Modorcea prof. Ioan Costea, cerealist și Arcadie Ienășel, comerc. câte 40 Lei. — Preot Ioan Mărginean, Țapul, Simion Băcilă, pantofar, Gh. Halász tâmplar, N. Barna, pantofar și Vasile Suci prefectul Tipografiei câte 30 Lei. — Elie Câmpeanu, protopop Târgu-Murăș, Alimpiu Costea, preot Spini și Samoil Sabo, preot ort. Blaj câte 25 Lei. — Dna Leontina Dr. Rațiu, Ștefan Șarlea, tipograf, Dna Elena Pop, Ion

Hărduțiu st. univ. Gh. Purge st. univ. dna C. Popovici, Emil Petri, castelan mitrop. Iosif Murășan, croitor, Ioan Stupariu șef. of. postal, Ioan Bărbat cojocar, dna V. Mărginean, Ing. Iuliu Schneider, dș. Amalia Oros, Romul Rusu, stud. univ. Octavian Măcelar librar, Simion Domșa, Anton Tămaș, preot Curciu, dna I. Precup, și Octavian Pop, prof. câte 20 Lei. — Dna vād. Daniel, Vasile Fodor, Grigore Tecșa, teol. abs. și Victor Pop, vicerector câte 10 Lei. — Dna vād. Eugenia Beneche, Ioan Cucuiu, st. univ. și Ioan Dubenscu, învățator câte 5 Lei.

Pentru generoasele contribuiri se aduc cele mai respectuoase mulțumiri.

Blaj, 7/III 1924.

(10) 1-1.

Comitetul aranjator.

Tuberculoșii

folosesc cu cel mai bun rezultat

„SIROL“

preparatul patentat al lui Dr. Biró.

Un flacon Lei 40

Se poate avea la FARMACIA DR. BIRÓ, Cluj. Piața Unirii 6.

— precum și la toate farmaciile mai mari din provincie.

(85) 8-12

Oricine ne trimite adresa corectă poate avea în cinste — românește ori ungurește — broșura: „Cum să ne apărăm de tuberculoză”.

„Unirea“

Nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

SECRETUL FRUMUSEȚII

Dacă doriți să fiți tânără, frumoasă și admirată întrebuințați numai CREMA PUDRA, SAPUNUL ADELINA, iar persoanele cari nu pot suferi cremele, să întrebuințeze FAINA DE MIGDALE VOREL cunoscutul preparat de toaletă. — Le găsiți la drog., farm. și magazine de galanterii. Contra mandat postal de Lei 57 se trimite întreg asortimentul. — Dep. FARMACIA VOREL PIATRA-N.

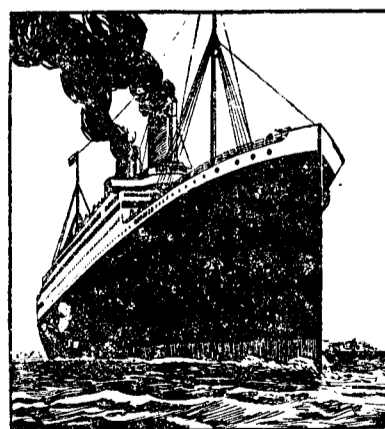
ROYAL MAIL LINE □ PACIFIC LINE □ UNION CASTLE LINE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

CANADA și AMERICA

Vaporul „OHIO“ pleacă în Halifax Canada din Cherbourg în 7 Februar 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă în Halifax Canada din Hamburg Cherbourg în 29 Febr. 1924.

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc. etc.

(81) 21-50

În fiecare săptămână pornesc vapoare din Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle-Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Coroana. Bani trimiși din America, Canada și Argentina îi aveți în timp de 8 zile fără nici un onorar.